

EL REFUGI DE LA SANDRINE

JÉRÔME
LOUBRY

Columna

JÉRÔME LOUBRY
EL REFUGI DE LA
SANDRINE

Traducció de Mercè Ubach

COL·LECCIÓ CLÀSSICA

TÍTOL ORIGINAL: *LES REFUGES*

PRIMERA EDICIÓ: OCTUBRE DEL 2021

LES REFUGES DE JÉRÔME LOUBRY © CALMANN-LÉVY, 2019

© DE LA TRADUCCIÓ: MERCÈ UBACH, 2021

© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2835-4

DIPÒSIT LEGAL: B. 13.810-2021

FOTOCOMPOSICIÓ: GRUP62

IMPRÈS A CATALUNYA - *PRINTED IN CATALONIA*

www.columnnaedicions.cat

Amb la col·laboració del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

1949

La Valérie va llançar el bastó amb determinació. Aquest va seguir una corba elevada, desafiant els núvols grisos abans de tornar a caure a la sorra amb un soroll sord. El labrador beix de seguida es va posar a perseguir-lo, el va agafar amb la boca, va moure la cua tot content i es va dirigir cap a la seva mestressa, que avançava per la platja amb un caminar despreocupat.

—Va! Dona-me'l!

La Valérie es va ajupir, va felicitar el seu company i va tornar a tirar el bastó dut pel corrent. El vent de començament de tardor bufava amb una brisa fresca i lleugera. L'olor de la sal i de les algues marines rebotides per les onades embriagava la riba, mentre la llum macilenta d'un sol que s'acabava de llevar passava penes i treballs per perforar la capa de núvols baixos.

Cada matí, la Valérie i el Gus, el seu gos de dos anys, anaven a passeig a la vora del mar. Un ritual immutable. Tant si feia vent com si plovia. Aquella passejada quotidiana no era només la promesa d'un moment còmplice. Sobretot permetia a la noia respirar a plens pulmons la

llibertat a què havia hagut de renunciar durant massa anys.

La Valérie va abandonar per un instant el labrador per situar-se de cara a les onades que rompien tendrament als seus peus.

Va tancar els ulls i va parar l'orella.

Res.

Res, tret de la remor de l'aigua i els xiscles de les gavines.

Cap Stuka alemany vociferant a través dels núvols.

Cap silenci feixuc com el que acompanya el funest descens d'una ogiva carnissera.

Cap sirena antiaèria implorant als habitants que s'entaforeassin als soterranis.

Cap murmuri de resignació de la gent al voltant, tots arronsats dins abrics atrotinats, sense gosar aixecar el nas per por d'atreure, amb una simple mirada esgotada per l'espant i la mort, la terrible fulguració.

La Valérie va sospirar mentre se li dibuixava un somriure als llavis. Va obrir els ulls, va copsar la minúscula silueta d'una illa mar endins, encongida en la boira marina, i es va tombar cap als edificis del front marítim. El rostre se li va enfosquir. El vel del dolor i dels records li va deixar el front solcat d'arrugues, però, «ho prometo» —s'ho havia repetit feia una hora, mentre es posava la jaqueta—, no ploraria. No tots els estigmes de la guerra havien desaparegut arran de l'Alliberament. Vidres trencats, façanes esventrades, teulades mutilades... «Caldrà temps, molt de temps per reparar l'anorreament», es va dir, davant de les ruïnes.

Un lladruc la va arrencar dels seus pensaments en el precís instant que va sentir com una bola de tristesa li creixia al coll. A uns quants metres, el Gus estava ajagut i

no es movia, aparentment espantat pel núvol de gavines estancat damunt la platja i que de sobte es va abatre en picat no gaire lluny d'ell.

La Valérie se li va acostar, es va ajupir vora seu i el va acariciar.

—Tenim por d'uns ocells que volen? —li va murmurar en un to mofeta.

Tot i això, era veritat que eren molt nombroses, aquelles gavines. Veure'n tantes elevant-se pel cel i després llançant-se cap a la sorra la va intrigar. Normalment, aquestes aus s'agrupaven en petits estols de no més de deu, de vegades de vint, però rara vegada de més. Almenys, no en els seus records. Però en aquell moment, ho hauria jurat, més d'un centenar d'espècimens sobrecarregava l'aire amb moviments d'ales i petar de becs.

«Què deu haver-hi, allà baix?», es va demanar, aixecant-se. «Molt bé, queda't aquí, si vols, caguetes. Jo me'n vaig a veure-ho de més a prop».

La noia va deixar el gos, que va emetre un lladruc llastimós, esdevingut inaudible sota el riure de les gavines. Es va dirigir cap a la formació més gran, a una cinquantena de metres, just a la vora de l'aigua. Seguint el costum, com quan recorria tota sola els carrers del barri, amb la cartilla de racionament a la mà, per anar a retirar alguna cosa amb què alimentar la mare i els germans, va fer una ullada panoràmica al seu voltant per comprovar que no l'amenaçava cap perill.

No hi havia ningú.

El decorat continuava sent el mateix: a una banda, les ruïnes silencioses, i a l'altra, el mar, fred i indolent, amb aquella illa allà al fons, a penes perceptible, tant que no semblava sinó un roc de no res. Les ombres inquietants que poblaven els racons de la ciutat feia molt de temps

que s'havien dissipat, amb l'arribada dels americans. Les mirades que s'endevinaven en recórrer els carrers —mirades hostils o espantades, en aquella època era molt difícil distingir-les— ja no li pesaven damunt les espatlles fins al punt de fer-li encongir el cos per passar més inadvertida.

Actualment, la llibertat li permetia caminar capalta i avançar per la platja sense por. Però encara no li estalviava els antics reflexos de perseguida.

Ara la Valérie es trobava a una desena de metres de les gavines.

Es van elevar de sobte, sens dubte sorpreses per aquella presència que no havien vist venir. Aleshores, considerant que per allò que les havia atret bé valia la pena desafiar tots els perills, es van tornar a abatre sorollosament damunt la sorra, amb fluïdesa i determinació. A penes posades sobre el seu misteriós tresor (en copsar-lo durant l'envol, la Valérie va creure endevinar un tronc d'arbre), les aus es van pessigar entre elles amb els becs amenaçadors, xisclant de descontentament, invectivant-se amb les ales obertes de bat a bat, barallant-se les unes amb les altres. Veient-les comportar-se així, es podia pensar que aquella fúria tenia per simple objectiu la mort i no pas la subsistència. Que per un mimetisme inexplicable, les gavines imitaven els humans per fer-se la guerra, com els nens que trobava pels carrers i que jugaven a soldats en un decorat més verdader que la natura.

«Després dels homes, és que també els ocells s'han tornat bojós?».

La mestressa del Gus (que encara estava ajagut a la sorra, seguint-la amb ulls esporuguits) es va quedar im-

mòbil observant aquella estranya frenesia. Però una imatge furtiva va fiblar la Valérie amb el seu agulló glacial, just a la part baixa de la columna. El fred inoculat va remuntar tota la longitud del seu cos fins als llavis, que van bufar sense ser-ne perfectament conscients, entumits per l'horror que encara no podia anomenar: «No pot ser».

—No pot ser.

La frase havia perdut tota consistència. La noció d'impossibilitat havia estat violada, mutilada per la naturalesa humana. Aquelles bombes sobre la població. Aquells cosos de dones abandonats pels soldats en la runa de les seves pulsions sexuals. Aquells nens allargant els braços fàmèlics a través dels barrots d'un vagó de tren...

Ja no hi havia res impossible. La guerra també havia devastat les paraules.

Malgrat tot, ella va pronunciar aquesta frase un cop més, sense adonar-se'n, com un reflex pavlovià resultant d'una angoixa primitiva.

El bastó tirat feia una estona jeia als seus peus. El va agafar tremolant i va avançar unes passes més. L'olor de seguida li va bufetejar els sentits, fins al punt de fer-la inclinar endavant per permetre expulsar a l'estómac el que devia contenir. Però els espasmes no van lliurar sinó bilis. Una vegada passat el dolor, la Valérie es va redreçar, es va eixugar amb el revers de la mà les llàgrimes que les contraccions musculars li havien provocat, i va fitar amb còlera l'exèrcit que es trobava davant seu. «No són més que ocells», es va repetir per donar-se ànims, «has afrontat coses molt pitjors i has sobreviscut, ves-hi, només per comprovar-ho...».

Va brandar el bastó en l'aire i es va posar a córrer cap a les gavines cridant tan fort com podia.

De seguida, desenes de parells d'ales van bategar vio-

lentament, es van envolar en una fugida comuna i es van perdre enllà, emetent feixucs xiscles, llastats de descontentament. Alguns espècimens temeraris es van accontentar amb un replegament lleuger i, agitant-se sobre les fines potes, van fitar la Valérie amb curiositat, a dos o tres metres del cos que la capa de plomes dispersada acabava de deixar al descobert.

—Déu meu —va gemegar, en descobrir el cadàver incomplet.

Li faltava un braç, així com la part baixa d'una cama. El rostre estava tombat cap a la sorra. Tenia els cabells, llargs i apegalosos com algues, enganxats al crani. La seva pell diàfana estava sembrada de nombroses ferides, sens dubte degudes a cops de bec o a la gana de peixos carnívors.

La noia va retrocedir lentament. Va llançar una breu ullada a la seva esquerra, en direcció als edificis, a la recerca d'alguna presència en la qual emparar-se. Li hauria agradat poder cridar demanant ajuda, però en va ser incapaç. El cervell amb prou feines arribava a enviar-li la informació primordial: allunyar-se d'aquell cos de criatura.

Tot i això, un moviment ràpid procedent de la dreta va atreure la seva atenció. El moviment venia del cel.

I baixava cap al mar.

Es tornava a enlairar.

La Valérie no tenia cap ganes de girar-se per comprendre l'origen d'aquella dansa macabra. Li hauria agradat fugir lluny d'aquella platja i deixar de sentir els crits ronc que la convidaven a mirar al lluny. Però no en va tenir el coratge. Llavors, va pivotar lentament cap a la silueta rocallosa de l'illa, amb noves llàgrimes a la comissura dels ulls, i va observar els ocells.

La comunitat de gavines s'havia escindit en diversos

grups que, per torns, executaven el mateix ballet en punts diferents. Els ocells es precipitaven en picat per alimentar-se, molestats en el seu festí pels assalts atzarosos de la ressaca que els malmenava les preses.

Va ser així com, ara amagades, adés visibles segons el moviment de les onades, flotant cap a la platja, patint els cops de bec dels depredadors famolencs, van aparèixer altres despulles. Cinc, sis, nou... Una desena de fardells de carn i ossos van emergir de les aigües fredes, tots anormalment inflats pels gasos procedents dels òrgans en descomposició, tots en part devorats pels carronyaires.

—Déu meu.

Quan un segon cos va embarrancar davant seu (bé, no del tot un cos, més aviat un tronc desproveït de cames) i un rostre espectral la va fitar amb les seves conques buidades de tota substància, la Valérie, estalonada pel Gus, es va posar a córrer en direcció al front marítim.

I a la seva esquena, com fent un eco dels seus propis crits interiors, desenes de becs famolencs picaven el silenci amb els seus clapits burletes.